

วงศกร ตั้งคำ : สถานภาพและศักยภาพของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย : การเปรียบเทียบระหว่าง
อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป (Status and Potential Analysis of the Textile
Industry : A Comparative Study Between Synthetic Fiber Industry and Garment Industry)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. วรัญญา ภัทรสุข, 186 หน้า ISBN 974-636-317-4

จุดมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์นี้คือ การแสดงให้เห็นถึงสถานภาพและศักยภาพของอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย โดยทำการศึกษาโครงสร้างทั้งทางด้านการผลิต การตลาด จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวโน้มของอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้ สำหรับวิธีที่ใช้ในการศึกษาเป็นรูปแบบของการพรรณนาความ ใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภทโดยตรง

อุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อประเทศในแง่ของการจ้างงาน รายได้จากการส่งออก และก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในภาคอุตสาหกรรมการผลิตเป็นจำนวนมาก ปัจจุบัน อุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยมีการผลิตครบวงจร ตั้งแต่ การผลิตเส้นใย ปั่นด้าย ทอผ้า ถักผ้า ฟอกย้อม แต่งสำเร็จ การพิมพ์ผ้า และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์เน้นการใช้เครื่องจักรในการผลิตเป็นหลัก ตรงข้ามกับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ใช้แรงงานในสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะแรงงานมีฝีมือ ในความคิดของผู้ประกอบการเห็นว่าประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานในอุตสาหกรรมทั้งสองประเภททัดเทียมกัน ส่วนด้านเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ใช้เครื่องจักรจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปใช้เครื่องจักรจากต่างประเทศและเครื่องจักรในประเทศประกอบกัน เช่นเดียวกับด้านวัตถุดิบที่อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ใช้ก็เป็นวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นหลัก ด้านอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปใช้วัตถุดิบจากทั้งในประเทศและต่างประเทศประกอบกัน นอกจากนั้นผลการศึกษายังพบว่า อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ส่วนใหญ่เป็นการร่วมทุนกับต่างประเทศ โดยเฉพาะจากญี่ปุ่น ขณะที่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นกิจการของคนไทย แต่ละกิจการมีรูปแบบการรับเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับจากการทำสัญญาซื้อขายเครื่องจักรเป็นหลัก ทางด้านประสิทธิภาพการผลิตของแต่ละอุตสาหกรรมนั้นพบว่า อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ส่วนใหญ่ผลิตได้เต็มกำลังการผลิตแล้ว แต่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่วนใหญ่ยังผลิตได้ไม่เต็มที่เนื่องจากสาเหตุทางด้านการตลาดและปัญหาด้านบุคลากรที่มีฝีมือมีไม่เพียงพอ

ทางด้านการตลาด อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์มีลูกค้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป จีน ขณะที่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กเป็นกลุ่มลูกค้าในประเทศ และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่เป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยส่วนมากเป็นการรับจ้างผลิตจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหภาพยุโรป ในแง่ของคู่แข่งชั้นนั้น คู่แข่งขันของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์เป็นคู่แข่งกันจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กและขนาดกลางมีคู่แข่งเป็นคู่แข่งในประเทศ แต่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่แข่งขันกับต่างประเทศเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภทมีความสามารถในการแข่งขันได้ดีเนื่องจากคุณภาพสินค้าสูงกว่าคู่แข่ง

ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมสิ่งทอแบ่งเป็นปัญหาภายในประเทศและปัญหาจากต่างประเทศ โดยปัญหาภายในประเทศของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ได้แก่ ราคาวัตถุดิบ ค่าแรง และภาษีอากร ส่วนปัญหาภายในของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นปัญหาด้านค่าแรง ทางด้านปัญหากจากต่างประเทศนั้น อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ประสบกับปัญหามาชิกูรนำเข้าวัตถุดิบ ขณะที่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปประสบกับปัญหาด้านภาษีอากร การกีดกันทางการค้า และขั้นตอนในการส่งออก

อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปยังสามารถดำรงอยู่ได้นานถ้าผู้ผลิตมีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสินค้าของตนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ประสบกับการแข่งขันจากประเทศคู่แข่งที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า ควรมีการยกระดับสินค้าคุณภาพสินค้าของตนเพื่อแข่งขันกับผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูประดับสูงจากประเทศอื่น ๆ ที่มีต้นทุนสูงกว่า แทนที่จะผลิตสินค้าคุณภาพต่ำเพื่อแข่งขันกับประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า แต่ทั้งนี้รัฐบาลต้องมีการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภทในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจังอีกทางหนึ่งด้วย อุตสาหกรรมสิ่งทอของไทยจึงจะดำรงอยู่ได้ตลอดไป

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต วงศกร ตั้งคำ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา (พิมพ์นาม) ภัทรสุข

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา